

Pseudo-Skylaks: *Periplous**

Hellence Aslından Çeviren: Murat ARSLAN**

İ.Ö. VI. yüzyılda yaşamış Karyanda'lı (Bodrum Yarımadası'nın kuzeyinde lokalizasyonu kesin olarak yapılamamış Karya kenti) Skylaks'a atfedilen *Periplous* (*İskan edilmiş Avrupa, Asya ve Afrika Denizi'nin Çevresindeki Seyr-ü Seferi*) adlı coğrafi eser Karadeniz, Akdeniz ve Afrika sahillerindeki yüzlerce kentin tarihsel coğrafyası hakkında kısa, fakat yararlı bilgiler verir. Ancak metinde İ.Ö. IV. yüzyılda kurulan kentlere dair yapılan göndermeler eserin bu yüzyılda yaşamış, ismini bilmediğimiz bir yazar tarafından kaleme alınmış olabileceği savını doğrular niteliktedir. Bu bakımdan eserin yazarı Pseudo-Skylaks olarak adlandırılır.

Çalışma dikkatle incelendiğinde bir gezi yazısı ya da denizcilerin kullanımı için hazırlanmış bir navigasyon rehberi özelliği sergilemez. Bilinen ilk kuramsal/teorik coğrafya çalışmalarından biri kabul edilir. İ.Ö. IV. yüzyıla değin iskan edilmiş üç kıtadaki çeşitli soyları, sayılarını; sırasıyla bölgeleri, kentleri, limanları, ırmakları; iskan edilmiş adaları, halklarını ve bunların hangi tarzda anakarayla ilişki içinde bulunduğunun anlatıldığı kurgusal bir yapılanma içerir. Akdeniz ve Karadeniz'in saatyönünü seyr-ü seferinin yanı sıra Herakles Sütunları'ndan öteye denizaşırı Batı Afrika'ya kadarki sahil şeridindeki kıyı kentlerinin sınırları, birbirlerine olan uzaklıkları, bu mesafenin hangi rota takip edilirse ne kadar zamanda alınabileceği konusunda okuyucu bilgilendirilir. Eserin Afrika bölümü büyük ölçüde seyir subayı Hanno'nun *Periplous* adlı çalışmasından temel alındığı görünür.

Pseudo-Skylaks'ın *Periplous*'u ilk olarak D. Hoeschel (*Geographica Marciani Heracleotae, Scylacis Caryandensis, Artemidori Ephesii, Dicaearchi Messenii, Isidori Characeni omnia*) tarafından 1600 yılında Augsburg'da diğer Hellen coğrafyacıların eserleriyle birlikte yayımlanmıştır. Bunu 1639 yılında, I. Vossius'un (*Periplus Scylacis Caryandensis, cum tralatione, & castigationibus*) ile 1698 yılında, J. Hudson'un edisyonuyla (*Geographia veteris scriptores Graeci minores, cum interpretatione Latina, dissertationibus, ac annotationibus*) basılan Amsterdam kopyaları izler. Ardından sırasıyla 1697 yılında, J. Grovoniun'un (*Geographia Antiqua*), Leiden; 1826 yılında, J. F. Gail'in (*Dissertation sur le Périphe de Scylax et sur l'époque présumée de sa redaction*) Paris; 1831 yılında, R. H. Klausen'in ise, (*Hecataei Milesii fragmenta. Scylacis Caryandensis Periplus*) Berlin edisyonları yayımlanır. Bunları 1840 yılındaki, J. A. Letronne'nin, (*Fragments des poemes géographiques*) Paris'te yayımladığı Fransızca edisyonu; 1878 yılında, B. Fabricius'un (*Periplus Maris Rubri*) Leipzig ve 1882 yılında, K. Müller'in (*Geographi graeci minores*) Paris'te yayımladığı Hellence-Latince edisyonu takip eder. Pseudo-Skylaks'ın eserine ilişkin en güncel çalışmalar ise, 2004 yılında, P. Counillon (*Pseudo-Skylax, Le Périphe du Pont-Euxin*) Bordeaux ve 2011 yılında, G. Shipley (*Pseudo-Skylax's Periplous: The Circumnavigation of the Inhabited World. Text, Translation and Commentary*) Exeter, tarafından kaleme alınmışlardır.

* Bu çalışma Akdeniz Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Yönetim Birimi tarafından, *Trabzon İli ve Territorium'unun Tarihsel Coğrafyasını Araştırma Projesi* kapsamında desteklenmiştir.

** Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Antalya, marslan@akdeniz.edu.tr

Karyanda'lı Pseudo-Skylaks'ın İskan Edilmiş Avrupa, Asya ve Afrika Denizi'nin Çevresindeki Seyr-ü Seferi

Ayrıca böylesine çeşitli her bir soyu birbiri ardına sırasıyla gelen ülkeleri, limanları, ırmakları; deniz seyahatlerinin mesafelerini; iskan edilmiş yedi adayı ve bunların her birinin hangi tarzda anakarayla [ilişki içinde olduklarını anlatır].

AVRUPA

Avrupa'daki Herakles Sütunları'ndan itibaren, Afrika'daki Herakles Sütunları'na ve büyük Aithiopia'lılara kadarki [bölgeleri anlatmaya] başlayacağım. Herakles Sütunları birbirleriyle karşılıklıdır ve birbirlerinden bir günlük deniz seyahati uzaklıktadırlar [Ayrıca burada Gadeira adı verilen iki ada vardır. Bu adalardan birinde bir kent yer alır ve burası Herakles Sütunları'ndan itibaren bir günlük deniz seyahati mesafesindedir]. Avrupa'daki Herakles Sütunları'ndan itibaren, Kartacalıların birçok ticaret merkezi; çamur, gelgit ve açık deniz vardır.

2. IBERIA'LILAR. Avrupa'da ilkin Iberia'lılar, Iberia halkı ve Iber[.] Irmağı vardır. Ardından bir Hellen kenti olan ve Emporion ismini alan bir emporion (= ticaret merkezi) gelir; bu insanlar Marsilyalıların kolonistleridirler. Iberia'nın sahil boyunca deniz seyahati yedi gün ve yedi gece sürer.

3. LIGURIA VE IBERIA'LILAR. Iberia'lılardan sonra, hemen bitişik komşuları Liguria'lılar ve Iberia'lılar Rhodanos Irmağı'na kadar birbirleriyle karışmışlardır. Liguria'lıların topraklarındaki Emporion'dan itibaren Rhodanos Irmağı'na kadarki sahil boyunca deniz seyahati iki gün ve bir gece sürer.

4. LIGURIA'LILAR. Rhodanos Irmağı'ndan itibaren Antion'a kadar Liguria'lılar ikamet ederler. Bu bölge içinde Hellen kenti Marsilya ve limanı vardır. Burada yer alan kentler Marsilya'nın kolonileridir. Bölgedeki Rhodanos Irmağı'ndan itibaren Antion kentine kadar sahil boyunca deniz seyahati dört gün ve dört gece sürer. Herakles Sütunları'ndan itibaren Antion'a kadarki bütün ülke oldukça iyi limanlara sahiptir.

5. TYRRHENOI [Etrüskler]. Antion'dan itibaren, Roma kentine kadarki topraklarda Etrüsk halkı ikamet eder. Sahil boyunca deniz seyahati dört gün ve dört gece sürer.

6. KYRNOS [Korsika]. Tyrrhenia Bölgesi'nin karşısında Korsika Adası uzanır. Tyrrhenia'dan itibaren Korsika'ya deniz seyahati bir buçuk gündür; ayrıca söz konusu yolculuğun yarısında Aithalia adı verilen iskan edilmiş bir ada ile birçok terk edilmiş adalar yer alır.

7. SARDO [Sardinya]. Korsika Adası'ndan itibaren Sardinya Adası'na deniz seyahati bir günün üçte biri kadar sürer. Ayrıca Korsika ile Sardinya adalarının arasında terk edilmiş bir ada vardır. Sardinya Adası'ndan itibaren Afrika'ya doğru deniz seyahati bir gün ve bir gece sürer, gene Sardinya'dan Sicilya'ya deniz seyahati iki gün ve bir gecedir. Buradan Korsika'ya doğru yönümü çeviriyor ve tekrar anakaraya dönüyorum.

8. LATINLER. Tyrrhenia'yı Kirkaion Burnu'na kadar Latin kavmi izler. Elpenor'un anıtı da Latinlerin topraklarındadır. Latinlerin sahili boyunca deniz seyahati bir gün ve gece sürer.

9. OLSOI [Volsklar]. Volsk'lar Latinlerin komşularıdır. Volskların sahili boyunca deniz seyahati bir gün sürer.

10. KAMPANOI [Kampanialılar]. Kampania halkı Volsklara komşudurlar. Kampania'daki Hellen kentleri şunlardır: Kyme ve Neapolis. Bunların karşısında Pithekoussa Adası ve bir Hellen kenti vardır. Kampania'nın sahili boyunca deniz seyahati bir gündür.

11. SAUNITAI [Samnitler]. Samnitler Kampanialılarla komşudurlar. Samnit sahili boyunca deniz seyahati yarım gündür.

ASIA

70. SAURMAT'LAR. Tanaïs Irmağı'ndan itibaren, Asya Kıtası başlar ve Karadeniz'de ikamet eden ilk halk Sarmatlardır. Sarmatların arasında ise, öyle bir halk vardır ki, kadınlar tarafından yönetilir.

71. MAIOTAI. Kadınlar tarafından yönetilen bu halklara Maiotai kavmi komşudur.

72. SINDOI. Maiotai kavminden sonra, Sindoi halkı gelir; zira bunların *territorium*'u Maiotis Gölü'nün ötesine doğru uzanır. Buralarda şu Hellen kentleri yer alır; Phanagoras kenti, Kepoi, Sindike Limanı ve Patous.

73. KERKETAI. Sindike limanından sonra, Kerketai halkı vardır.

74. TORETAI. Kerketai'dan sonra, Toretai halkı gelir, ayrıca bir Hellen kenti olan Torikos ve bir liman gelir.

75. AKHAIA. Toretai'dan sonra, Akhaia halkı yer alır.

76. HENIOKHOI. Akhaia'dan sonra, Heniokhoi halkı gelir.

77. KORAKSOI. Heniokhoi'dan sonra, Koraksoi halkı vardır.

78. KOLIKE. Koraksoi'dan sonra, Kolike halkı vardır.

79. MELANKHLAINOI [*Siyah-pelerinliler*]. Kolike'den sonra, Melankhlainoi halkı yer alır, ayrıca onların topraklarında Metasoris ve Aigipios ırmakları akar.

80. GELONES. Melankhlainoi'dan sonra, Gelones halkı gelir.

81. KOLKHOI. Bunlardan sonra Kolkhoi halkı, Dioskourias ve Gyenos Hellen kentleri ile Gyenos, Kherobios, Arios, Phasis ırmakları vardır. Bir Hellen kenti olan Phasis ve ırmak boyunca yukarıya, bir zamanlar orada Medeia'nın yaşadığı, barbarların büyük bir kentine doğru 180 *stadia* deniz seyahati yapıldığında Rhis, Isis, Leston ve Apsaros ırmakları yer alır.

82. BYZERES. Kolkhoi'dan sonra Byzeres halkı ve Daranoi'ların Irmağı ile Arion Irmağı bulunur.

83. EKEKHEIRIEIS [*Barış-elçileri?*]. Byzeres'den sonra, Ekekheirieis halkı ve Pordanis ve Arabis ırmakları ile Limne [Göl] kenti ve bir Hellen kenti olan Odeinios bulunmaktadır.

84. BEKHEIRIKE. Ekekheirieis'ten sonra, Bekheiroi halkı; Bekheirikos Limanı; Hellen kenti Bekheirias gelir.

85. MAKROKEPHALOI [*Büyük-kafalılar*]. Bekheiroi'dan sonra, Makrokephaloi halkı ve Psoron Limanı ve bir Hellen kenti olan Trapezous vardır.

86. MOSSYNOIKOI [*kulelerde/ahşap evlerde-ikamet edenler*]. Makrokephaloi'dan sonra, Mossynoikoi halkı ve Zephyrios Limanı; Hellen kenti Khoirades; Areos Adası gelir. Bu insanlar dağlarda ikamet ederler.

87. TIBARENOI. Mossynoi'dan sonra, Tibarenoi halkı gelir.

88. KHALYBES. Tibarenoi'dan sonra, Khalybes halkı vardır. Ardından kapanabilir bir liman olan Genetes, bir Hellen kenti Stameneia ve yine bir Hellen *akropolis*'i Iasonia gelir.

89. ASSYRIA. Khalybes'den sonra, Assyria halkı vardır. Ayrıca Thermodon Irmağı ve bir Hellen kenti Themiskyra; Lykastos Irmağı ve Hellen kenti; Halys Irmağı, Hellen kentleri Karoussa, Sinope, Kerasous ve Okherainos Irmağı; Harmene Hellen kenti ve limanı; Tetrakis Hellen kenti bulunur.

90. PAPHLAGONIA. Assyria'dan sonra, Paphlagonia halkı ikamet eder. Orada Stephane Limanı, Koloussa, Kinolis, Karambis, Kytoris ve Sesamos Hellen kentleri ile Parthenios Irmağı, Hellen kenti Tieion ve limanı ile Psylla ve Kallikhoros ırmakları vardır.

91. MARIANDYNIA'LILAR. Paphlagonia'lılardan sonra, Mariandynia halkı gelir. Burada bir Hellen kenti Herakleia ve Lykos Irmağı ile diğer bir ırmak olan Hypios akar.

92. BITHYNIA'LILAR. Mariandynia'lılardan sonra, Trakya Bitinyalıları halkı vardır. Ardından Sangarios Irmağı ile diğer bir ırmak olan Artanes, (üzerinde Herakleia'lıların yaşadığı) Tynias Adası ve Rhebas Irmağı gelir. Ardından direkt olarak bu şekilde ilerlenince ve daha önce sözünü etmiş olduğumuz Karadeniz'in ağzındaki tapınak yer alır. Bu tapınaktan sonra, Trakya dışındaki Khalkedon kenti ve ondan sonra, Olbia Körfezi'ne gelinir. Mariandynia'lıların topraklarından Olbia Körfezi'nin sonuna kadarki sahil yolculuğu (çünkü Bitinyalıların Trakyası bu derece büyüktür) üç gün alır. Karadeniz'in ağzından Maiotis Gölü'nün ağzına kadarki, deniz seyahati ve de Avrupa'dan Asya'ya uzanan seyahat hemen hemen eşit mesafededir.

93. MYSIA. Trakya'dan sonra, Misya halkı gelir. Olbia Körfezi'nin soluna doğru yelken açınca Kios Körfezi'ne ve Kios'a kadar ulaşılır. Misya bir sahil şerididir. İçinde yer alan Hellen kentleri şu şekildedir: Olbia ve limanı, Kallipolis ve limanı, Kios Körfezi'nin burnu ve solunda Kios kenti ile Kios ırmağı. Misya'dan Kios'a doğru sahil boyunca deniz seyahati bir gün sürer.

94. PHRYGIA. Misya'dan sonra, Frigya halkı vardır. Ve Hellen kentleri şu şekildedir: Myrleia ve Rhyndakos Irmağı ile üzerindeki Besbikos Adası, Plakia kenti ve kıstak üzerinde onu kapatan Kyzikos ve kıstağın içindeki Artake kenti. Bundan sonra bir ada ve Prokonnesos kenti vardır ve diğer bir ada olan iyi limanlı Elaphonnesos: Prokonnesos'lular burayı ekerler. Anakara üzerinde ise, Priapos, Parion, Lampsakos, Perkote ile Abydos kenti yer alır ve (Abydos) karşısındaki Sestos kentiyile Propontis'in ağzını oluşturur.

95. TROAS. Buradan itibaren Troas başlar ve bölgedeki Hellen kentleri şu şekildedir: Dardanos, Rhoiteion, Ilion (denizden yirmi beş *stadia* uzaklıktadır) ve orada Skamandros Irmağı akar. Ayrıca bu yerlerin karşısında Tenedos adası ve limanı uzanır, gök bilimeci Kleostratos oralıdır. Anakarada ise, Sige, Akhilleion, Akhaia'lıların Krateres [Şarap karıştırma çanağı (kenti)], Kolonai, Larissa, Hamakhitos kentleri ile bir zamanlar Khryses'in rahiplik yaptığı Apollon'un tapınağı vardır.

96. AIOLIS. Burası Aiolis *territorium*'u olarak da adlandırılır. Bölgede denize yakın Aiolis kentleri şunlardır; ..... Kebren, Skepsis, Neandreia, Pityeia. Sahil boyunca deniz seyahati Frigya'nın Misya'sından Antandros'a kadar .....

97. LESBOS. Bu kentlerin karşısında Aiolis'in Lesbos Adası yer alır. Adanın sahip olduğu beş kent şu şekildedir; Methymna, Antissa, Eresos, Pyrrha ve limanı ile iki limana sahip olan Mitylene. Lesbos'un hemen yanında ise, bir ada ve kent vardır; ve bunun adı da Pordoselene'dir. Denize yakın adalardan yönümü çeviriyor ve tekrar anakaraya dönüyorum.

98. LYDIA. Antandros'dan itibaren ve Aiolis *territorium*'unun güneyi (aşağısı) önceleri Teuthrania'ya kadar, Misya toprağıydı; fakat şimdi ise, Lidya'ya aittir. Misyalılar ise, anakaranın kuzeyine (içlerine) doğru göç etmişlerdir. Burada ve Lidya'da yer alan Hellen kentleri şunlardır; içinde kutsal [Artemis] tapınağı olan Astyra ve Adramyttion. Lesbos *territorium*'u; ve bunun üzerinde Khios Adası'na ait topraklar ve Atarneus kenti bulunur; ve buraların güneyinde (altında) deniz kıyısında Pitane Limanı ve Kaikos Irmağı vardır. Pitane'den sonra, Elaia, Gryneion ve Akhaların Limanı gelir; burada Akhaların Telephos'a karşı ya sefere çıkılması ya da bu fikirden vazgeçilmesi konusunda karar vermiş oldukları söylenir; ardından Myrina kenti ve limanı, Kyme ve limanı (ayrıca Kyme'nin üzerinde içerilerde Hellen kenti Aigai vardır), Leukai ile limanları; Homeros'un vatani Smyrna; Phokaia ve limanı ile Hermos Irmağı, Klazomenai ve limanı, Erythrai ve limanı yer alır. Bunların yanında Khios adası ve limanı vardır. Tekrar anakaraya dönüyorum. Gerai kenti ve limanı, Teos kenti ve limanı, Lebedos, iç kesimdeki Kolophon, Notion ve limanı, Apollon Klarios'un kutsal alanı, Kaistros Irmağı, Ephesos ve limanı, Marathesion ve anakaradaki Hellen kenti Magnesia; Anaia, Panionion, Erasistratios, Kharadrous, Phokaia, Akadamis, Mykale; bu yerler Samos *territorium*'una dahildir. Mykale'den önce Samos Adası vardır, kente ve kapanabilir bir limana sahiptir. Bu ada Khios'tan daha ufak değildir. Buradan yönümü çeviriyor ve tekrar anakaraya dönüyorum. Mykale'nin üzerinde iki limana sahip

109. NASAMONES VE MAKAI. Hesperides'ten itibaren, Syrtis adında büyük bir körfez vardır ve söylendiği üzere, bu körfez yaklaşık beş bin *stadia* [uzunluğunda] tahmin edilebilir. Hesperides'ten itibaren [körfezin] karşı tarafındaki Neapolis [Yeni kent] istikametine doğru deniz seyahati üç gün ve üç gece sürer. Afrikalıların Nasamones halkı bu [körfezin] etrafında, sol tarafın en iç kısımlara kadarki alanlarında ikamet ederler. Bunlar Syrtis yanındaki Makai Syrtis'in ağzına kadar Afrikalıların halkına komşudurlar. Hesperides'ten itibaren Syrtis istikametine doğru herhangi bir kişi yelken açtığına Herakles kum yığınlarına gelir; Drepanon bunlara bitişiktir, burada üç tane Pontiai Adaları vardır, bunlardan bazıları Leukai [Beyaz] Adalar olarak adlandırılır. Syrtis'in en çukur kısmında (en iç kesiminde) Philanos'un sunakları vardır; [ayrıca] Syrtis'de bir liman kenti ve Ammon'un kutsal koruluğu yer alır. Bundan sonra Syrtis'in yanında ikamet eden Makai [halkı] deniz kenarında hayvanlarını ahırlarında tutarak kışlarlar, yazın ise, suların çekilmesiyle, kendileriyle birlikte hayvanlarını da yanlarına alarak iç kısımlara doğru göçerler. Syrtis'ten sonra, Syrtis'in dışı güzel bir bölgedir ve Kinyphos adlı terk edilmiş bir kent vardır. Neapolis kentinden itibaren Syrtis'e [her yönden] seksen *stadia* mesafe bulunur; bunların aşağısında ise, Kinyphos Irmağı ve ırmak istikametine doğru alt kısımda bir ada yer alır. Syrtis'in iç kısmından Hesperides'lerin Philainos sunakları istikametine, körfezin en iç kesimlerine olan uzaklığı üç gün ve üç gece; Kinyphos Irmağı'ndan itibaren Leuke adalarına gitmek ise, dört gün ve dört gece süren bir deniz yolculuğu gerektirir.

110. LOTUS-YIYICİLERİ. Syrtis [Maior]'un hemen dışından, diğer Syrtis [Minor]'un ağzına kadar uzanan topraklarda Lotus-yiyicileri halkı yaşar. Bu insanlar lotusu yiyecek ve içecek olarak kullanırlar. Neapolis [Lepis Magna] kentinden sonra, Graphara kenti Kartaca topraklarındadır. Neapolis kentinden itibaren, buraya [Graphara'ya] sahil boyunca deniz seyahati mesafesi bir gündür. Graphara kentinden sonra, Abrotonon kenti ve limanı gelir. Graphara'dan itibaren sahil boyunca deniz yolculuğu bir gündür. Abrotonon'dan sonra, Tarikheiai kent ve limanı gelir. Abrotonon'dan itibaren sahil boyunca deniz yolculuğu bir gün sürer. Bu yerlerden itibaren, Lotus-yiyicilerden sonra, Tarikheiai'nin aşağı tarafında Brakheion adlı bir ada vardır. Bizzat bu ada üç yüz *stadia* uzunluğundadır, genişliği ise, biraz daha azdır. Anakaradan uzaklığı, yaklaşık üç *stadia*'dır. Bu adada lotus yetiştirir ve bu lotusu yerler; diğer bir çeşidinden ise, şarap yaparlar. Lotus'un meyvesi boyutu bakımından çilek büyüklüğündedir. Ayrıca yabani zeytin ağaçlarından çok miktarda zeytinyağı yaparlar. Bu ada çok miktarda buğday ve arpa ürünü verir. Zira ada bereketli toprağa sahiptir. Tarikheiai'dan Brakheion Adası'na deniz seyahati bir gündür. Bu adadan sonra, Epikhos kentine gelinir. Brakheion Adası'ndan Epikhos'a deniz seyahati yarım gün sürer. Eskhides'ten itibaren [Makomada'ya ya da Neapolis'e] bir günde yelken açılır; ve onun hemen üzerinde terk edilmiş bir ada vardır. Buradan sonra, Kerkinitis adası ve kenti ve ondan sonra, Thapsos kenti gelir. Kerkinitis'ten itibaren, Thapsos'a sahil boyunca deniz seyahati bir buçuk gün çeker. Thapsos'tan [ve] Küçük [Leptis'ten] itibaren, büyük bir körfez içinde Adrymetos kenti yer alır, burada Syrtis Minor, Kerkinitis olarak adlandırılır ve buranın çevresi iki *stadia* olmasına karşın diğer Syrtis'ten çok daha tehlikeli ve yelken açılması çok daha zor [bir körfezdır]. Bu Syrtis'de Tritonis olarak adlandırılan bir ada [ve gölcük] ile Triton Irmağı yer alır ve tam burada Athena Tritonis'in tapınağı vardır. Göl küçük bir ağza sahiptir ve Tritonis Adası ağzın girişinin hemen üzerindedir; bu yüzden med-cezir olduğunda ve bazen göl içine yelken açılması imkansız gibi görünür. Bu göl oldukça büyüktür ve çevresi bin *stadia*'dır. Gölün çevresinde bütün Afrika halkları ikamet eder. Ayrıca bunun ötesinde gün batımı istikametine bir kent vardır; bütün bu insanlar, Afrikalılar, söylendiği üzere kumral, tutumlu ve son derece güzeldir. Toprakları mükemmel ve çok verimlidir. Bunun yanı sıra yanlarında büyük ve çok sayıda hayvanları vardır; bu bakımdan son derece zengindirler (ve çok güzeldirler). Bu Syrtis'ten sonra, Neapolis kenti gelir. Adrymetos'tan itibaren Neapolis'e sahil boyunca deniz seyahati bir gün sürer. Neapolis'ten sonra, Hermaion burnu ve kenti vardır. Neapolis'ten itibaren sahil boyunca deniz seyahati bir buçuk gündür. Ayrıca Neapolis'ten itibaren, denizin diğer yakasına, Kartaca

Afrika'nın bütün bu söz konusu ülkesi son derece ünlü ve son derece kutsaldır. Bu burnun ucunda kurtarıcı Poseidon'un büyük bir sunağı bulunur. Sunağın üzerine ise, insan, aslan ve yunus figürleri oyulmuştur; bunları Daidalos'un yapmış olduğunu söylerler. Soloeis Burnu'ndan itibaren Khion adlı ırmağa gelinir. Bu ırmağın çevresinde kutsal Aithiopia'lılar ikamet ederler. Bu yerlerden sonra, Kerne adlı bir ada vardır. Herakles Sütunları'ndan Hermaion Burnu'na kadar sahil boyunca deniz seyahati iki gün sürer. Hermaion Burnu'ndan itibaren Soloeis Burnu'na sahil boyunca deniz seyahati üç gündür. Soloeis'ten itibaren Kerne'ye yedi günde sahil boyunca yelken açılır. Herakles Sütunları'ndan Kerne Adası'na sahil boyunca deniz seyahati ise, toplamda on iki gün çeker. Kerne Adası'nın ötesine ise, denizin son derece sığılığı, çamur ve deniz yosunu nedeniyle yelken açmak mümkün değildir. Kıyıda deniz yosunu el genişliğindedir ve üst kısmı keskindir, bu yüzden batar. Tüccarlar ise, Fenikelilerdir; ancak ne zaman Kerne Adası'na gelseler, ticaret gemilerini limanda demirlerler, Kerne'de kendileri için kalacak yer [çadır] yaptıktan sonra, gemilerindeki kargoyu bizzat kendileri çıkartıp diğer taraftaki anakara istikametine doğru küçük tekneler içinde taşırlar. Anakarada ise, Aithiopia'lılar yaşar. Fenikeliler bu Aithiopia'lılar için mallarını sergiler. Geyiklerin, aslanların, leoparların derilerinin karşılığında fillerin derileri ve dişleri ile ayrıca evcil hayvanların derilerinin karşılığında Aithiopia'lılarla ticaret yaparlar. Aithiopia'lılar benekli [derileri] süs için kullanırlar; içme kapları olarak ise, fildişi kaseleri; ayrıca Aithiopia'lıların kadınları fildişinden bilezikleri süs olarak takarlar; ve hatta atlarını dahi fildişinden yapılmış süslerle donatırlar. Söz konusu Aithiopia'lılar bildiğimiz bütün insanların en büyükleridir, iki metre on cm'den daha uzundur; hatta içlerinden bazılarının boyları iki metre kırk cm'ye kadar varır. Ayrıca uzun sakallı ve saçlıdır ve bunlar bütün insanlardan daha yakışıklıdır. Bu kavimde içlerinden en uzun/büyük olanı kral olur.

Aynı zamanda süvari, mızrakçı ve okçuları vardır ve ayrıca ateşte sertleştirilmiş silahlar kullanırlar. Fenikeliler tüccarlar bunlara parfüm, Mısır taşı, [...], Attika çanak-çömleği ve sürahileri getirirler; zira bu kalıptan çıkma Khoes sürahileri festivalde indirimli fiyatlarla satın alınmıştır. Bu Aithiopia'lılar etobur, süt içici ve üzümünden çok miktarda şarap yaparlar; ayrıca aynı şeyi [şarabı?] Fenikeliler de ithal ederler. Bunlar aynı zamanda büyük bir kente sahiptirler; ki o kente Fenikeliler tüccarlar da yelken açarlar. Bazıları Afrika'nın burnundan sahil boyunca denizin devam ettiği gibi, bu Aithiopia'lıların buradan Mısır'a kadarki güzergah boyunca birbirini takip edecek şekilde ikamet ettiklerini söylerler.

113. BÖLME.

Deniz boyunca Avrupa'dan itibaren Asya'ya doğru [izlenen] hemen hemen dümdüz hat. Bölünme Khalkis yakınındaki Euripos'tan itibaren başlar ve [buradan] Geraistos'a kadar [sekiz yüz elli] *stadia* mesafe vardır. Geraistos'tan itibaren Andros'taki Paionion'a seksen *stadia*'dır. Andros'taki [Paionion]'dan Aulon'a iki yüz seksen *stadia*'dır. Aulon'dan Tenos'a doğru deniz yolculuğu on iki *stadia*'dır. Bizzat bu adadan Rhenaiai Burnu'nun karşısına kadar yüz elli *stadia*'dır. Buradan Rhenaiai'ya deniz seyahati ise, kırk *stadia*'dır. Bizzat Rhenaiai'dan Mykonos'a deniz seyahati kırk *stadia*'dır. Mykonos'tan Melantios tepelerine doğru karşı tarafa yelken açmak öğle yemeğinden az öncesine kadar [sürer], [yüz] kırk *stadia*'dır. Melantios tepelerinden itibaren yelken açılınca Ikaros'a öğleden önce varılır. Bizzat Ikaros Adası'nın uzunluğu üç yüz *stadia*'dır. Ikaros'tan yelken açınca Samos'a öğleden önce varılır. Bizzat Samos Adası'nın uzunluğu iki yüz *stadia*'dır. Samos'tan Mykale'ye, karşı yakaya yelken açmak [on] yedi *stadia*'dır. Eğer Samos'tan öğle yemeğinden önce yelken açarlarsa, deniz seyahatinin tamamı iki bin üç yüz yetmiş *stadia*'dır,